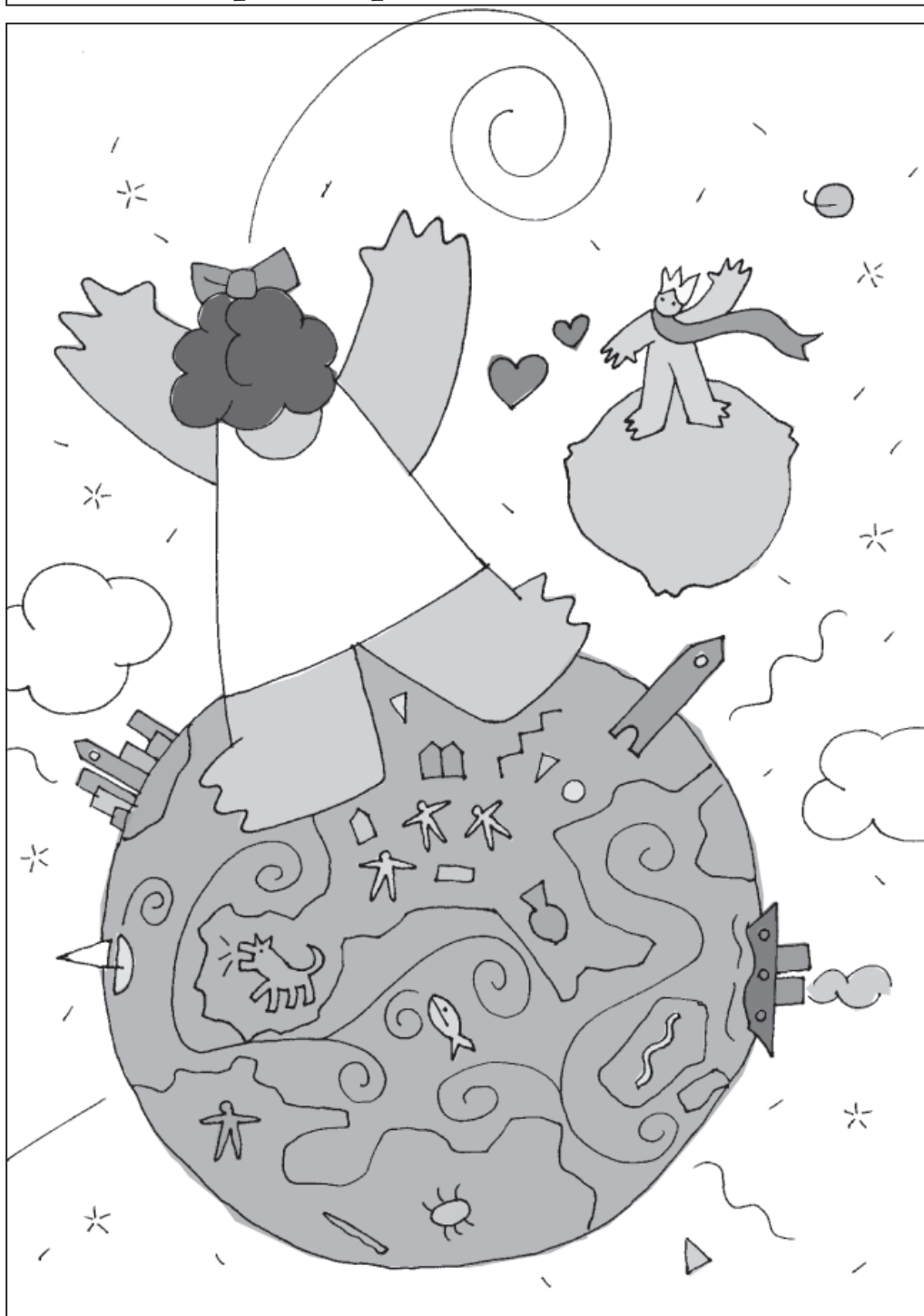

Propostes didàctiques

El color del blat

Elaborades per Josep Millo

E L C O L O R D E L B L A T

D E S C R I P C I Ó

Autora: *Eva Dénia*

Il·lustrador: *Sebastià Dénia*

Edicions Bromera / Alzira, 2001

Col·lecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 76

Format: 20,5×13 cm, 60 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys. La lectura de poemes és especialment recomanable per als xiquets i les xiquetes d'aquestes edats. Alguns lectors i lectores més menuts potser necessiten d'un cert suport inicial per a una lectura rítmica dels versos però, en general, els poemes inclosos en aquest llibre no presenten cap dificultat conceptual ni lèxica.

RESUM ARGUMENTAL

La publicació d'un llibre de poemes infantils sempre resulta oportuna i és un senyal de la normalitat literària que, passet a passet, anem assolint. Però en el cas concret d'*El color del blat*, l'encert de la seua aparició es veu augmentat per l'aportació que significa per al panorama de la literatura per a infants.

El llibre és un recull de vint poemes de contingut i estructura diversa que li donen una original varietat temàtica. En

general, aquesta temàtica gira entorn del món que envolta l'infant, és a dir, amb tot allò que té més a prop i que l'acompanya durant el seu desenvolupament físic i emocional, com per exemple la família, els objectes, les situacions, la fantasia, etc.

Des del punt de vista de l'estructura, els poemes ofereixen també una gran varietat, tot i que, essencialment l'autora mostra dues constants bàsiques. D'una banda, hi ha la preocupació per vertebrar temàticament els poemes seguint una progressió lògica i coherent. De l'altra, hi ha l'evidència manifesta que, en aquest llibre, la diversitat formal adquireix rang de categoria, ja que al costat de poemes d'indubtable estructura clàssica pel que fa a la rima i al ritme —amb una presència majoritària de versos amb rima enllaçada—, hi ha propostes suggeridores i lúdiques com cal·ligrames i altres atractives disposicions textuais.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Ja ho hem dit abans: temàticament, el llibre presenta una gran varietat de continguts. Però expressada l'anterior consideració, cal apressar-se a afirmar que l'autor organitza aquesta diversitat com els elements d'un sistema en el qual l'ordre i l'equilibri són les notes que el caracteritzen. I a la fi, després de la lectura, queda un substrat unitari fàcilment perceptible. Els xiquets i les xiquetes no hauran d'esforçar-se, doncs, per a identificar els tòpics o temes al voltant dels quals s'organitzen els versos de cada poema ja que els són ben coneguts o, encara més, són el mitjà a través del qual es relacionen amb el món exterior. Aquesta "comoditat" amb què llegiran els poemes els facilitarà, sense cap mena de dubte, la possibilitat de gaudir no solament del missatge, sinó d'altres aspectes tan essencials en versos i poemes com la rima, el ritme i la musicalitat.

Però tot i la importància del que acabem de dir, també resulta interessant el fet de familiaritzar els infants amb la lectura i, sobretot, amb un gènere que tant adoren —la poesia—, però que, inexplicablement, acaben abandonant. O potser no és tan inexplicable, aquest fenomen. Siga com siga, cal ser conscients que en oferir a l'alumne un llibre com aquest estem afirmant que el gust per la poesia no s'acaba amb el pas d'Infantil a Primària i que treballar i estimular la sensibilitat és una tasca i una necessitat inajornable, tant dins com fora de les aules.

A banda del que portem dit, el llibre ofereix unes il·lustracions ben suggeridores i adients als textos als quals donen suport. En efecte, tant la seua inspiració com la posterior realització d'uns i d'altres apunten a una font ben coneguda, evocada per l'autora en la cita inicial.

A més a més, l'interés dels textos i de les il·lustracions pot suscitar en l'aula reflexions, comentaris o col·loquis mitjançant els quals podríem tractar qüestions com:

- L'amor a les persones de la nostra família o del nostre entorn.
- La poesia com una manera de comunicar sentiments.
- La importància de la música en alguns poemes. La relació entre els poemes i les cançons.
- Relació entre poemes i il·lustracions. Com es dibuixa un poema?
- El valor de la fantasia en els versos. Versos fantàstics o versos que parlen del món real: quins ens agraden més?

L'AUTOR

Eva Dénia (Gandia, 1960) és llicenciada en filologia, professora de llengua i literatura i traductora. Durant anys ha compaginat la docència amb l'estudi de llengües estrangeres, amb

la traducció i ajust de guions cinematogràfics i amb la dedicació a la música. Amb *El color del blat* s'estrena en la poesia, si bé el seu treball com a lletrista ja n'és un precedent. Ha publicat un disc compacte, *Adéu tristesa* (Picap, 1999) on versiona al valencià i interpreta un repertori procedent del jazz i la música brasilera.

L'IL·LUSTRADOR

Sebastià Dénia (Gandia, 1964) és graduat en arts aplicades en l'especialitat de dibuix publicitari. Es dedica al disseny gràfic, la publicitat, la maquetació i la il·lustració, així com també a la realització de decorats per a televisió. Com a dibuixant i pintor ha participat en exposicions individuals i col·lectives.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

La lectura d'*El color del blat* pot acomplir perfectament l'objectiu principal dels docents quan recomanem un llibre: despertar en els nostres alumnes un món de sensacions i sentiments que els facen gaudir de la lectura i els recompensen de l'esforç de llegir. La lectura és descobriment i coneixement, però també emoció, creativitat i construcció d'un món interior, individual i propi. Però, a més a més, si es tracta d'un llibre de poemes infantils com aquest, la lectura adquireix una dimensió més valuosa, ja que estem obrint als nostres alumnes la porta al món de la sensibilitat mitjançant la bellesa de les paraules i els efectes musicals de la rima i el ritme en els versos.

Acostumar-los a llegir o recitar un poema a l'aula significa oferir-los la possibilitat de compartir col·lectivament pensaments, sentiments i emocions, al temps que consolidem el

seu gust pel primer gènere literari que, quasi amb tota seguretat, conegueren de ben menuts, amb les cançons populars i de bressol recitades pels seus pares. Però, a més a més, amb aquesta pràctica lectora estarem acomplint amb el currículum prescriptiu de l'àrea de llengua i literatura, especialment, en els continguts que fan referència a la recitació i memorització de poemes la qual cosa suposa, tot plegat, treballar en la línia del desenvolupament integral de l'alumne, tant en el vessant purament instructiu com en l'educatiu.

Les estratègies que hem d'adoptar per tal de motivar els nostres alumnes podrien seqüenciar-se segons si les distribuïm abans, durant o després de la lectura del llibre.

Inicialment, les activitats prèvies a la lectura haurien d'estar encaminades a acostar els xiquets i les xiquetes a la recitació i, així, provaríem a:

- Recitar redolins, refranys rimats, poemes curts de caire popular o tradicional, etc. coneguts pels alumnes o que hagen après a casa.
- Llegir poemes senzills i endevinalles i acompanyar-les d'alguna il·lustració.
- Escotar cançons i, a continuació, fer-ne una lectura de les lletres.
- Presentar el llibre *El color del blat*. Observar les cobertes, les il·lustracions i la informació que hi aporten. Completar una fitxa bibliogràfica dissenyada amb anterioritat.
- Observar el llibre per dins, els poemes, les il·lustracions, l'índex. Lectura d'algun poema que ens agrade.

Durant la lectura, les estratègies estaran en funció del tipus i la programació de les sessions. En general, els especialistes en animació a la lectura recomanen llegir els poemes de manera separada, és a dir, un a un. D'aquesta manera, se n'afavoreix la comprensió així com l'observació dels elements rítmics i, si s'escau, la posterior memorització. D'altra banda,

abans de la lectura del poema caldria treballar aquelles paraules que, segons el nostre criteri, poden presentar dificultat per als alumnes. Així, a la lectura inicial del mestre o la mestra, en podria seguir una de silenciosa i individual per part dels alumnes per a, finalment, passar a la lectura col·lectiva i a una recitació individual. Òbviament, en el procés abans proposat potser caldrà atendre preguntes sobre el significat d'algun vers o estrofa. Però, una vegada assegurada una comprensió bàsica del text, no caldria forçar excessivament una comprensió literal i exhaustiva del poema. No hem d'oblidar que els textos poètics contenen passatges i matisos que els nostres alumnes hauran d'interpretar des de la seua subjectivitat.

Per a després de la lectura, finalment, proposem les activitats que conformen la segona part d'aquest quadernet, sempre tenint en compte els interessos i les capacitats dels alumnes. En general, però, les activitats estan dissenyades perquè els xiquets i les xiquetes treballen a partir de la lectura i en gaudisquen, sempre defugint qualsevol intent de comprovar el seu nivell de comprensió i, encara més, sense cap intenció d'avaluar el que en recorden. La realització d'aquestes propostes pot ser el primer pas per a mamprendre'n unes altres d'escrites que tancarien el cercle creatiu entre la lectura i l'escriptura.

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 8

Persone que tenen els mateixos pares	Germà del pare o de la mare	Persona del gènere masculí que té un fill o una filla	Persona del gènere femení que té un fill o una filla	Mare del teu pare o la teua mare	Fill d'un fill o d'una filla	Allò que és una xiqueta en relació als seus pares
	O					F
	N					I
	C	P				L
	L	A		I		L
G	E	R	M	A	N	A
E		E	A	I	E	
R			R	A	T	
M			E			
A						
N						
S						

SOLUCIÓ A L'ACTIVITAT 9

P	W	G	F	I	D	E	U	E
A	O	G	A	L	E	T	A	X
V	B	N	M	L	O	U	T	R
E	N	S	A	I	M	A	D	A
E	S	P	A	G	U	E	T	I
M	A	G	D	A	L	E	N	A

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) ABANS DE LA LECTURA DEL LLIBRE

Què podem saber sobre el llibre de poemes *El color del blat*? Sense obrir el llibre, emplena una graella com aquesta:

TÍTOL:	
AUTOR/A:	EDAT DE LECTURA RECOMANADA:
INFORMACIÓ SOBRE L'AUTOR:	
IL·LUSTRADOR/A:	
NOM DE L'EDITORIAL:	ANAGRAMA DE L'EDITORIAL: SÍ / NO
NOM DE LA COL·LECCIÓ:	

B) FITXA DE LECTURA PER A DESPRÉS DE LLEGIR EL LLIBRE

TÍTOL DE L'OBRA: .....
AUTOR/A: .....
IL·LUSTRADOR/A: .....
EDICIONS BROMERA
COL·LECCIÓ: ..... Núm.: .....

1. Escribe el títol de les quatre poesies del llibre que més t'hagen agradat.

.....
.....
.....
.....

2. A l'exercici anterior, encercla el títol de la teua poesia preferida. Després, en un full a part, fes un dibuix que la il·lustre.

3. Cada poema porta un títol que anuncia el seu contingut, és a dir, allò de què parla. Escriu els títols dels poemes del llibre que parlen de:

ELS POEMES PARLEN DE...	TÍTOLS
Les plantes del jardí	
Els Reis d'Orient	
La mare espera un xiquet	
Els companys i les companyes	
La persona que ensenya a l'escola	

4. Després de llegir el llibre, si hagueres de canviar-li el títol, quin elegiries?

.....
 .....

5. Què penses, en general del llibre? Què és el que més t'ha agradat? El recomanaries als teus companys. Explica per què.

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

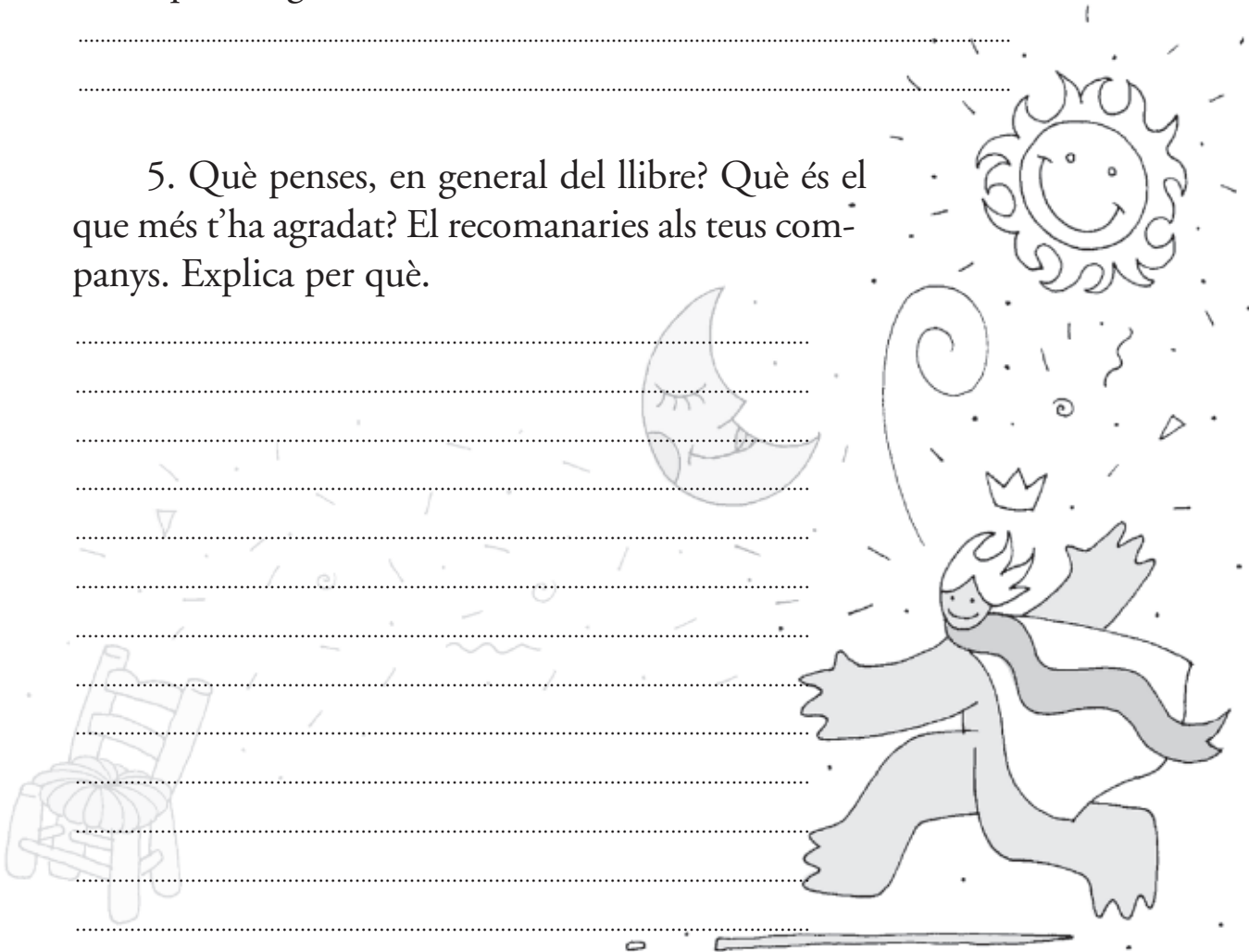
.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

.....
 .....

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. De què tracta *El color del blat*? Tria el comentari que explique millor el contingut del llibre. Després, copia'l davall.

1. *El color del blat* és un llibre de poemes que parla de les plantes que ens proporcionen aliments.

2. Aquest llibre recull vint poemes sobre temes diversos. Hi ha alguns poemes que parlen de les persones de la família. També n'hi ha alguns sobre l'escola, els xiquets i xiquetes, el mestre, etc.

3. *El color del blat* és un llibre de poemes sobre els colors que tenen les plantes.

4. El llibre parla d'un xiquet i una xiqueta que viuen en països diferents.

.....

.....

.....

.....

2. Als poemes es poden llegir algunes expressions que ajuden a donar més bellesa al versos. Fixa't en les següents i relaciona-les amb el seu significat unint amb fletxes les dues columnes:

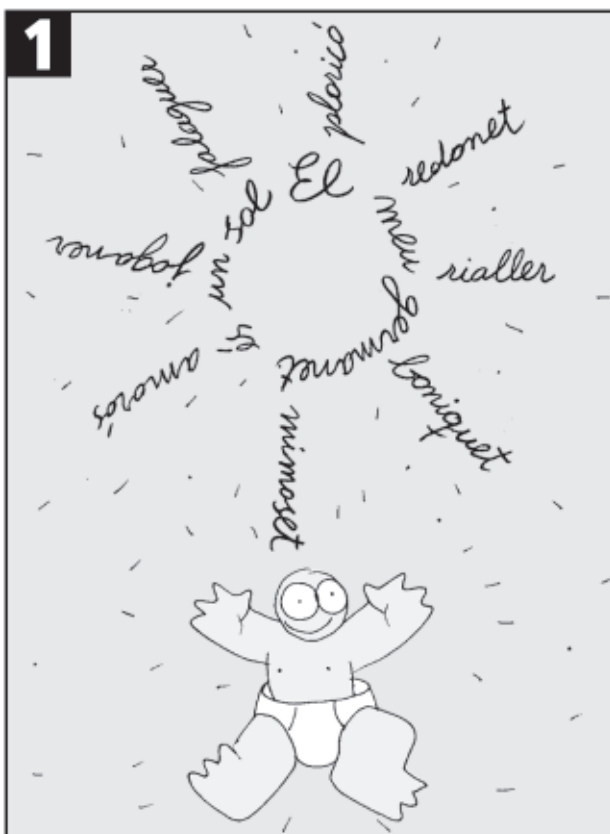

EXPRESSIÓ	SIGNIFICAT
les plantes allarguen els braços	a les plantes els ixen rames
les besades (de la mare) són caramelets	està plovent
set colors es dibuixen al cel	els besos de la mare són tan dolços com els caramels
ploren els nuvolets	ix l'arc de Sant Martí

3. En una novel·la, els protagonistes són els personatges principals que apareixen i que porten a cap l'acció. Segons tu, quins són els personatges que més apareixen en els poemes? Copia una graella com aquesta i completa-la.

PERSONATGE	APAREIX AL POEMA NÚM.

4. Observa aquests dos cal·ligrames. Aquesta forma d'expressió poètica presenta els versos en forma de dibuix. Fixant-te en aquesta definició, contesta:

- Quina forma adopta el cal·ligrama núm. 1? .....
- I el segon cal·ligrama, quin dibuix forma? .....
- Quin és el tema dels dos cal·ligrames? .....

5. Al poema “Quan riu la xica”, podem llegir com s’anomenen els sons que fan alguns animals. Completa l’estrofa amb els sons corresponents:

..... la gata,
 ..... el gosset,
 ..... l’alosa, ... el pardalet.

6. Seguint els exemples anteriors, relaciona amb una fletxa cada animal amb el nom del so que produeix:

ANIMAL	SO
la granota	remilla
el cavall	quiquiriqueja
el gall	rauca
la gallina	bramula
el bou, la vaca	escataina
l’ovella	bela

7. Al poema titulat “Baltasar” apareixen dues festes tradicionals: Nadal i Reis. Completa la graella amb els mesos de l’any durant els quals celebrem les festes següents:

FESTES	MES DE L'ANY
Nadal	
Reis	
Carnestoltes	
Falles	
Pasqua	
Festes del teu poble	

8. De la paraula *germana* se'n poden penjar algunes que indiquen la relació que hi ha entre els membres d'una família. Comprova-ho.

Persones que tenen els mateixos pares	Germà del pare o de la mare	Persona del gènere masculí que té un fill o una filla	Persona del gènere femení que té un fill o una filla	Mare del teu pare o la teua mare	Fill d'un fill o d'una filla	Allò que és una xiqueta en relació als seus pares
G	E	R	M	A	N	A

9. El blat és una planta el gra de la qual s'utilitza per a fer la farina. En aquesta sopa de lletres pots trobar el nom de sis productes ben coneguts que s'elaboren a partir de la farina de blat. Pots localitzar-los?

P	W	G	F	I	D	E	U	E
A	O	G	A	L	E	T	A	X
V	B	N	M	L	O	U	T	R
E	N	S	A	I	M	A	D	A
E	S	P	A	G	U	E	T	I
M	A	G	D	A	L	E	N	A

EL MICALET GALÀCTIC

bromera